

FĂRĂ ZIDURI ÎN PATRIA LIMBII ROMÂNE

Știind că, în Țară, omagierea Limbii Române este o realitate pe care o consumăm, cu sau fără sos picant, în fiecare zi, am găsit potrivit să poposesc, la sfârșit de august, în spațiul nord-bucovinean pentru a mistui, alături de frații de același neam, miracolul simțirii cuvântului valah.

Conectați la trăirea românească a limbii materne – materializată și în Țară prin legiferarea zilei de 31 august ca Ziua Limbii Române – semenii din nordul Bucovinei, asemenea celor din Republica Moldova, au realizat la final de vară Conferința „Limba Română – azi”, în cadrul căreia s-a elaborat „proiectul de rezoluție pentru *Limba noastră cea română*”, eveniment organizat pe 8 septembrie 2013 de către Societatea pentru Cultura Românească „Mihai Eminescu” Cernăuți, aflat la a XXIV-a ediție.

Deși popularizată în mass-media întregului spațiu cultural românesc, conferința a adunat doar câteva zeci de persoane. Unul dintre motivele slabei amprentări umane a fost determinat de faptul că, la ora când fusese anunțată manifestarea, printr-o bătătorită ironie a destinului, era petrecut pe ultimul drum Ilie Ioneț, unul dintre liderii românilor din Nordul Bucovinei. Totuși, sub semnul unor „respirări” – ca un „preludiu” la *Limba noastră cea română* – inițiate și coordonate de scriitoarea Doina Cernica, disertațiile și prelegerile întru rostire românească au dobândit consistență concretă prin oameni adânc ancorați în viața culturală a Bucovinei.

Astfel, de la Mănăstirea Voroneț, Monahia Elena Simionovici, în disertația *Fascinația cuvântului rostit în limba maternă*, ne-a introdus senin în universul logosului care alină sau agrează, care construiește ori surpă, cuvinte care rănesc mai profund decât lama de oțel a cuțitului sau cuvinte balsam pentru suflet și trup; cu eleganța sobră a omului care își coboară spre lumea laică învățăturile

etern călăuzitoare, reprezentanta obștii Mănăstirii Voroneț, cunosătoare a multor limbi străine, ne-a dezvăluit că, mai ales pentru occidentalul aflat în pelerinaj, nu e mai mare stupefacție decât să-l întâmpini și să-i talmăcești în limba lui realitatea pe care, aici la noi, o consumă. (Să fie, așadar, și un îndemn discret întru studierea meticuloasă a limbilor străine, ca o garanție a schimbării percepției Europei Apusene despre locuitorii străvechii Dacii?! Nu știu, poate că, în ceea ce ne privește, dacă Școlii românești i s-ar *retroceda* demnitatea pîngărită de diverși decidenți – traseiștii de carton ai ultimelor decenii! – sugestia ar prinde ceva conținut...)

La rîndul său, o altă reprezentantă a obștii vechii mănăstiri, Monahia Doctor Gabriela Platon, în prelegerea *Sfinții Părinți și Înțelepții antici în pictura exterioară a Bisericii Sfintei Mănăstiri Voroneț*, uzînd cu naturalețe de mijloacele tehnicii moderne a momentului, ne-a introdus – accentuînd revelarea tainelor picturii exterioare a Voronețului – în întreaga salbă de mănăstiri care, încă din Epoca Medievală, aureolează în temeuriile sacralității *Țara pădurilor de fag*.

Inclus în programul conferinței, discursul istoricului literar Ștefan Hostiuc a constituit o veritabilă recenzie a două volume – *Societatea pentru Cultură Română în Bucovina (1862-2012) la 150 de ani* – ale scriitorului Mircea Irimescu din Rădăuți, județul Suceava; la rîndul său, autorul a ținut să reliefeze efervescența culturală a Bucovinei ultimului secol și jumătate, stăruind pe ideea că limba română a fost coloana vertebrală a identității în această provincie, cu precădere în cea de nord.

Rînd pe rînd, jurnaliști redutabili precum Nicolae Șapcă sau Vasile Bîcu, președintele Societății pentru Cultură Românească „Mihai Eminescu”, dar și cadre didactice cernăuțene au revelat problematica ființării și consolidării limbii române în Nordul Bucovinei, insistînd pe necesi-

tatea păstrării școlilor românești din Ucraina. Vorbitorii au recunoscut că, în condițiile existenței unui personal didactic insuficient instruit în limba română, coroborat cu perspectivele limitate de pe piața muncii pentru cunoscătorii acesteia, limba lui Eminescu nu mai e suficient de atractivă pentru o parte a noii generații. De aceea ar fi nevoie, pe de o parte, de identificarea în fiecare comunitate a unor personalități care, cu argumente veridice, să convingă populația românească de însemnătatea studierii limbii materne în școlile de profil. Dar, pe de altă parte, după opinia tuturor, teama cu privire la folosirea limbii române în școală ar trebui depășită, mai ales în contextul progresului atestat de Ucraina în crearea condițiilor de semnare a *Acordului de Asociere* cu Uniunea Europeană; alături de aceasta, ar trebui eliminată comoditatea unor cadre didactice din școlile românești care, „după ce au scris trei patru ani în limba ucraineană, le e lene să traducă în limba română materia predată”, după cum remarcă jurnalistul Nicolae Șapcă.

În opinia aceluiași ziarist, realizarea unui dicționar româno-ucrainean sau ucraineano-român, corespunzător necesităților momentului, care să evidențieze evoluția limbii române de mai bine de jumătate de veac – ultimul dicționar de acest tip s-a editat în 1962, fiind tradus relativ recent, fără

modificări – ar fi un pas important în consolidarea graiului străbun în Nordul Bucovinei. Mergând mai departe, jurnalistul cernăuțean, redactor-șef al cotidianului „Monitorul de Hliboca”, considera că *o limbă română cu un caracter unitar se poate cristaliza în spațiul românilor din lăuntru și din afara României doar folosind vectorii colaborării interstatale din vârful piramidelor socio-politice, astfel încât, la nivelul școlii românești din București, Chișinău, Cernăuți, Odesa și Slatina (Transcarpatia) să funcționeze aceeași programă școlară de limba română, care să genereze manuale comune în „limba vechilor cazanii”*. Cu obiectivitate însă a nuanțat subiectul, luând în calcul și reciproca, pentru comunitățile ucrainene din spațiul carpato-danubian.

Și pentru că, furat de amănuntele zilei, m-am transformat ușor într-un arhivar cu reguli proprii – bîntuit de rezonanțe stranii, similare celor din *Toate numele* lui Saramago – cred că merită apreciat efortul participării active și inspirate a Denisei Gabor, viceconsulul României la Cernăuți, și, nu în ultimul rînd, mesajul echilibrat al omului de spirit Vasile Bîcu, amfitrionul conferinței desfășurate la sediul Societății pentru Cultura Românească „Mihai Eminescu” Cernăuți.

